

Szerkesztőség:

Kazinczy-utca 1. sz., földszint.
Bérmertelen leveleket csak im-
mert kéztől fogadunk el.

Kiadóhivatal:

Petőfi-utca 1. sz. (Ungerleider
Albert könyvnyomdájában.)

Hirdetések díjazás szerint.
Egyes szám 5 kr., ünnep- és
vasárnapúti szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.
Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 12 frt
Fél évre 6 frt
Negyedévre 3 frt
Egy hóra 1 frt

Arad, junius 17.

A potsdami ravataltól, melyet az
egész művelt világ ószinte részvéte és
meghatottsága vesz körül, a német nép
s az egész világ tekintete az új német
császár és porosz király, II. Vilmos
egyénisége felé fordul. Bizalommal

II. Vilmos örökölte a német császár-
ságot és porosz királyi koronát. Mint
atyja és nagyatyja, úgy ő is erős
szövetségeseink lesz; ragaszkodni
fog a szövetséghez, a melyre már maga
a természet utalta a két birodalmat s a
melynek a két udvar viszonyai, főleg
trónörökösünk s az új uralkodó között
fennálló barátság a személyes bensőség
jellegét adja. Ragaszkodni fog amaz
alapszéméhez is, mely a szövetségi
szerződésnek legfőbb jellemvonása, a béke
alapszéméhez, mely annyira megfelel a német
nemzet természetének, a mit tizenhét éven át
oly fényesen igazoltak az események.

A delegációkból. Miután a magyar
delegációk albizottságai munkáikat az ösz-
szes részletek legbelsőbb és leglégi-
metesebb megvitatása és végigtárgyalása
mellől, aránylag rövid idő alatt elvégzik
és meg csupán az egyesült négy albizott-
ságban a rendkívül 47 millió hitel (való-
színűleg kezesen) és a megszálalt területen
lévő hadi-áru rendkívül szűkségletére
kért hitel (valószínűleg ösztörtökön) fog
tárgyalni és befejeztetni és a száraz-
adai albizottság is szerdán be-
fejezi munkáját, nem lehetetlen, hogy a
delegáció ülészaka, különösen, ha a nyil-
vános ügyek mindkét delegációban ugyan-
azon napokon megtarthatók lesznek, már
június elejéig véget ér. Miután a felseg-
ező ideig Budapestben marad, a megérkezett
delegáció határozatok kihirdetése sem fogja
az ülészak bezárását elodáznai. A magyar
delegáció hadügyi albizottságának a had-
sereg élelmezésére és felszerelésére vonat-
kozólag kiküldött szűkebb bizottsága, ma
délután 10 órakor ülést tart. A magyar
delegáció szárazmádai bizottsága szerdán d.
a. tartja ülését. A hadügyi albizottság, az ordi-
nariumnak függőben hagyott tetteit csak
egy, a jövő hét végén tartandó ülésben
fogja tárgyalni, a melyre már a két szű-
kebb bizottság jelentése is meg lesznek.

A külügyminiszter, a hadügyi albizott-
ság tegnapi, több óráig tartó ülésén, elejé-
től végig jelen volt.
A magyar képviselőház és Frigyes
császár halála. A képviselőház szombati
ülésének elején — mint táviratunk már je-
lentette, — az elnök felállva helyéről,
meleg és részvételjes hangon emlékeztet
meg a német császár elhunytán. A
képviselő, sőt még a karzati
közönség is szintén állva hallgatták meg az
elnök szavait, kinek javaslatára a miniszter-
elnök megbízották, hogy a magyar képviselő-
ház oma részvétnyilatkozatát a német kor-
mányfal felkölöztesse. Az ülés ez alkalomból
4 óra följegyzetelt.

Póchy Tamás elnök akkor a követ-
beszédrel jelentette be a Frigyes csá-
halálát.
Tisztelet képviselőház! (Halljuk! Hall-
Még alig múlt el három hónapja,
a t. ház a német birodalom nagy
egy császárának halála felett ér-

zett fájdalomnak kifejezést adott és már a
nagy uralkodó méltó utódnak halálát je-
lenti a táviró, III. Frigyes német császár,
tegnap Potsdamban meghalt. Az elhunyt
császár hön szeretett apostoli királyunk ő
felségének benső barátja, és az osztrák-ma-
gyar monarchia és a német birodalom közt
fen álló szövetségnek lelkes alapója volt.
Mely meggyőződés, hogy a t. ház
és annak minden tagja igaz részvétet érez
az elhunyt halála felett s azért azt hiszem
kötelességemet teljesítem, midőn a t. ház
az elhunyt császár halála feletti fájdalom-
nak és legbensőbb részvéteinek itt, ezen
elnöki székéből kifejezést adok (Általános
helyeslés.) Kérem a t. ház, méltóztassék
elhatározni, hogy Magyarország miniszter-
elnöke a ház ezen mély fájdalmát a német
birodalom kormányának tudomására hozza.
(Elnök helyeslés.)

Tisztelet ház! A ház jelenlegi hangulata
olyan, hogy az tanácskozásait rendes kör-
ülmények között bizonyára nem folytatná,
minthogy azonban a háznak jelenleg ha-
laszthatatlan teendői vannak, úgy hiszem,
helyeselni méltóztatnak, ha az ülést egy
félóra feljegyzetem (Általános helyeslés)
és aztán folytatjuk a tanácskozást (Által-
ános helyeslés.)

III. Frigyes halála.

Reuss herceg bécsi nagykövet
Tisza miniszterelnök részvét aürgönyére
a következőleg válaszolt:
Erozellenziádnak legbensőbb köszö-
net mondok a magyar királyi kormány ré-
széről kifejezett részvétért ama gyászszert
felett, mely a német birodalmat érte. Nem
fogom elmulasztani a veúnk szövetséges és
barátságos viszonyban álló magyar királyi
kormány rokonszenyének ez új jelét ő fel-
sége, II. Vilmos császár tudomására hozni.
Reuss.

A Friedrichskronból a Béke-templomig
vivő út gyászmozdult. A Béke-templom-
hoz mauzoleumot építenek, melyben majd-
dan Frigyes császár fog nyugodni. Egyelőre
a császár hült tetemet a Béke-templomban
helyezik el. A császári kastélyban a gyász-
ünnepély egyneked kilenczór ért véget.
A gyászünnepélyen az egész császári család
és a már Potsdamban időző fejedelmi szem-
élyiségek mind jelen voltak. A gyászbe-
szédet P e r s i u s udvari lelkész tartotta
s a főtemplom énekkara énekelte.

F r i g y e s császár oly helyzetben
nyugszik az ágyon, a mint azt Werner
Antal kívánta, képe megalkotására. A csá-
szár vonásai kevésbé változtak, békés nyu-
godalom tükröződik vissza arcán, bár a
komolyság és fájdalom nyomaival. A be-
esett arc színe sárga, a szemek bár lezár-
vák, kissé kidüldezőnek látszanak. Szá-
kálja sokkal kevésbé őszbevegült, mint
várta volna az ember.

Berlin feltűnően csendes képet
mutat, összehasonlítva V i l m o s császár
halála után mutatkozott izgalmas napokkal.
Az utcák és terek ugyan mély gyászot vi-
selnek, de a márcziusban tett nagyszerű
előkészületek ezúttal elmaradtak, minthogy
F r i g y e s császár abbeli óhajta,
hogy minden pompa kerültesse, irányító.
Küldföldről küldöttségek nem érkeznek.
A császári holttestnek Friedrichskronból a Fri-
gyes-templomba való egyszerű átvitelénél
csak a császári család és az udvari körök
lesznek jelen. Potsdamban sem történet
semiféle nyilvános gyászünnepi előkészüle-
tek. — Kezdetben el volt határozva, hogy
a császár holttestét felboncolják s Berg-
mann dr. a végbőli Friedrichskronba már meg
is érkezett, de a felboncolás, Viktoria özv.
császárné kívánságára elmaradt, de a gé-
gét felboncolták. Mackenzie és Ho-
vel a végítzettség megadásáig Fried-
richskronban maradnak vendégül. — Ma-
ckenzie péntek délután Bismarck herceg
jelenlétében hosszabb ideig kihallgatáson
volt II. Vilmos császárnál. Szombat reggel
10 óra óta — mint már táviratunk lapunknak
— Friedrichskron nyitva áll mindenki előtt.
A közönség nagy tömegekben önlök a
kastélyhoz a hallottas szobába, a hol a csá-
szár holtteste minden dísz nélkül melléig
takaróval fedve fekszik, ugyanazon ágyon, a
melyen végsőit lehalt. A halottas szobát vi-
rágdísz és a koszoru egész tömege borítja.
A császár jobb karja a kard markolatján
pihen, melyet a wörthi csatában viselt. Mel-
lén az a hervadt babérokoszoru nyugszik,
a melyet a wörthi csata után felsége küldött
neki. Hautmann tanár és Wickersheimer
preparator balzsamozták be a császár holt-
testét. A nyak fölöterén át osepgettek be
irrigáció segélyével a balzsamot. Frigyes
császár számos irásbeli feljegyzést hagyott
hátra, melyek részben San-Remoból vannak
keltozve.

II. Vilmos császár egy-
előre a potsdami Márvány-palotában fog
lakni. Hellomás szerint, P ú t k a m e r
a császári ház minisztere lesz. (!)
Hir szerint, a birodalmi gyűlést való-
színűleg hó 25-ike után hívják össze a

császári üzenet meghallgatására. A császár
előreláthatólag néhány nappal később teszi
le az alkotmányra az esküt a porosz or-
szággyűlés előtt.

B u d a p e s t r ő l írják lapunknak
16-iki kelettel:

Ö felségének, a királynak
képviseltetése iránta berlini gyász-
ünnepélyen — mint illetékes helyről
értesülünk — mindeddig semmiféle ha-
tározatot nem lehetett hozni, mert az a
temetkezési ünnepélyek jellegétől és dis-
pozícióitól függ, melyek berlini hírek
szerint, az elhunyt császár kívánságához
képest, tisztán családi jeleget viselne-
nek s ez esetben a képviselőlet
elesnek. Ez alkalommal legyen szabad
néhány hírlap bizonyos szenzáción köz-
leményre utalunk, melyben kimerítően
elmondatik, mily hatást gyakorolt kirá-
lyunkra a gyász, idézetnek a szavak,
melyeket kijelített és szőszertit közöltet-
nek a fel sem adott sürgönyök. A ki e
közleményeket olvasta, csudálkozhatott
azon, hogy ily tisztán benső ügyek, me-
lyeket sehol s így nálunk sem szokás
nyilvánosságra hozni, mily gyorsan utjó-
kat lerték a lapokba, pedig a magyará-
zat igen egyszerű. Azok a közlemények
kibolmányok, elejétől végig. Valóban
csak sajnálni lehet, hogy a reportage
szenzáció-vadászata a trón lépcsőjénél
sem áll meg, mit már a hírlapirás repu-
tációja kedvéért is mellőzni kellene és
lehetne.

II. Vilmos császár a had-
sereghez a következő
parancsot intézte: Még
alig tette le a hadsereg a gyász külső jel-
vényeit, melyeket örök időkre felejthet-
len császára és királya, nagyon tisztelt
Nagyatyám: I. Vilmosért viselt, máris
újabb súlyos csapás érte forrón szeretett
drága atyám, Frigyes császár és király,
ma délután 11 óra 5 perczor bekövetkez-
tett elhunytával. Igazán komoly napjai a
gyásznak azok, melyekben isten akarata
a hadsereg élére állt és igazán mélyen meg-
hatott szívvel intézem első szavamat a
hadsereghez. De rendületlen bizalommal
foglalom el azt a helyet, melyre isten
akarata meghívott, mert tudom, hogy dicső
elődim mennyei beültették a hadseregbe
a becsület és kötelesség érzetét és tudom,
mily fényes tanúbizonyságot adta a had-
sereg mindenkor az érületnek. Nemzedék-
ről-nemzedékre, fírl-fira szálló örökség
a hadseregben a hadurhoz való törhetetlen ra-
gaszkodás, — és utalok viszont Nagyatyámra,
kinek képe még mindnyájatok szeme előtt le-
beg s a ki oly fényes példányképe a dicseltes
tisztelretelőt hadurnak, melynél szebb
és szivhezszóbb már nem képzelhető;
drága atyámra, ki már trónörökös korá-
ban fényes helyet vívott ki magának a
hadsereg érvényeiben, és hosszú sorára
dicső őseimnek, kiknek nevei ragyogó be-
tükkel vannak megörökítve a történelem
lapjain s kiknek szíve mindig melegen do-
bogott a hadseregért. Így vagyok én is
összeforva a hadsereggel, így vagyok mi
egymásért teremtve és így fogunk minden-
kor szilárdan összetartani, akár békét,
akár vihart hozzon isten akarata. Ti most
hűséget és engedelmességet esküdtök ne-
kem és én fogadom, hogy sohasem fogom
felelni, hogy őseim szemei a tul világról
rám vannak függesztve, és hogy egykor
számot kell adnom nekik a hadsereg di-
csőségéről és becsületéről. — Friedrichs-
kron junius 15.

Potsdamból jelentik még, hogy Frig-
yes császárnak átkulcsolva tartotta a
haldokló császár jobb kezét. A mostani csá-
szár és neje az ágy baloldalán álltak.
A császár holtteste vaságyon van kiterítve,
kezeli egy lovassági kardon nyugszanak;
mellét az a koszoru borítja, melyet az el-
hunyt Vilmos császár, a wörthi csata után
ajándékozott neki. Arczkifejezése nagyon
megváltozott. A temetés órája még nincs
meghatározva. Malet angol nagykövét két
óra hosszág időzött Friedrichskron kastély-
ban. Szombat este fél nyolczkor Potsdam
valamennyi templomában gyásziesteni tiszte-
let tartottak.

Reuss Henrik hg., a bécsi német
nagykövet. Budapestre érkezett, hogy a ki-
rálynak III. Frigyes császár halálát és II.
Vilmosnak trónreléptét hivatalosan beje-
lentse.

Az összes párisi lapok kimerítő nekro-
logokat közölnek Frigyes császárról, amely-
ben lelki nagyságát, békeszeretét, liberá-
lis gondolkodásmódját s azt a hősiességet
dicsőítik, a melylyel szenvedéseit tűrte.
Ezzel szemben leplezetlen ellenszenyvel

fogadják az új császárt, II. Vilmost a töb-
bek közt a Paris így ír: „Folytasuk készü-
szülődéseinket és vigyázzunk.”

A National egyetértésre inti Francia-
országot. Ez a béke legikereesebb eszköze.

A Liberté Németországra s tlan egész
Európára néve szerencsétlenségnek mondja,
hogy Frigyes császár nem oldhatta meg
teljesen feladatát. A Liberté mindamellett
azt hiszi, hogy az a rokonszenv, melylyel
Frigyes császár egész Európa körülvette,
bizonyos mértékben kényszeríteni fogja
utódát arra, hogy befelől ugyanazt a liberá-
lis s kifelől ugyanazt a békéltető politikát
kövesse, mint édes atyja.

A France így ír: A császár halála el-
szomorít minket, mert ezt az ellenséget tisz-
teltük, most pedig diadalmaszkodni látjuk a
kancellár politikáját. Csak az a gondolat
vigasztal, hogy ez a diadal alkalmasint efe-
mer lesz.

A Temps úgy vélekedik, hogy Frigyes
császár három hónapos uralkodása epochát
fog képezni a történelemben. E korak törté-
nelmét egy Tacitusnak kellene megírnia.
Csak attól lehet tartani, hogy Frigyes csá-
szár Álma csakugyan csak Álom marad. A
jövő majd megmutatja, vajon jótékony befo-
lyása tüel-e őt. A közönség nagy részével
beszél a gyászszertől.

A Journal des Debats emlékeztet azokra
a tiltakozásokra, melyekben az új császár
a neki tulajdonított harcziat törekvéseket visz-
szautasította. Ezeket a tiltakozásokat Bis-
marck herceg sugalmazta s azért remélhető,
hogy az ő kormányzása alatt, legalább ad-
dig, mig Bismarck él, az európai békét Né-
metország ép oly kevéssé fogja megzavarni,
mint a legutóbbi tíz évben.

II. Vilmosról. Németország Ifju oszázá-
rától, a Nordd. Allg. Ztg. a többek közt így
ír: A szőlők hű szeretete g ndál és szaka-
datlan figyelemmel öröködtől főleg a felett,
hogy fiukban a haza iránt való magafokú
kötelesség tudata és értelme felkeltessék,
és az a legnemesebb tulajdon, a mely a Ho-
henzollern-házban annyi nemzedéken át,
apáról fiúra szállt örökségkép: a köte-
lességtudás és hivatásban való munká-
ság; komoly érzete, nem csak ragyogó
példa gyanánt állott előtte uralkodó-
házunk oly számos egyénében, hanem
folyton környezte is őt azokban, a kik kö-
zelébe jutottak, a kik az élet övényén vé-
szeltek. A nép fial között nyerte kiképez-
tetését II. Vilmos. Ifjúkori neveltetésének
éveit komoly munka között élte át és ké-
szült elő fejedelmi hivatásának magas és
nehéz feladatára. Szerencsés előjelnél több,
mert biztos záloga az ily magaaltra hiva-
tott jövőbeli életfolyamára néve az, hogy
megfeszített munkálkodás által érte el azt a
ozét, a melyet az ifjuság nevelésének befeje-
zést tekintünk. S az így elvetett mag pompás
fejlődésnek indult és a bizalomnak nagybe-
cső gyümölcsévé érett. Ama bizalomban,
mely minden oldalról a nagyatyja és atyja
szellemében nevelt és nagygya lett oszázári
urunk iránt mutatkozott, legbiztosabb zálog-
ként látjuk ama benső kapcsolatnak, mely a
dinasztiát és a nemzetet öszertartozásuk
kezdeté óta egybefűzi, a mely nemzeti éle-
tünk palladiumává vált. Tekintettel arra
a melegségre és bensőségre, mely e köteléket
átlítja, s mely jó és rossz napokban biztos
menedéket nyújtott, mely háznak sorsát meg-
védte és hozzá segítette azt nagyságá-
hoz, jóléthez és tekintélyhez lelkünk, bármily
súlyosan és komoran nehezédjék is reánk a
jelen, bizalommal fordul a jövő felé, meg-
lehetvén győződve arról, hogy bármily nehéz
idők következnek is, bármily komoly meg-
próbáltatások várjanak is reánk, az a sze-
retet és bizalom, melylyel a nép és a fejé-
dlem a birodalomban és Poroszországban
együtt állnak viseltek, mindig szilárd paizs
és védelem lesz, mely óvólag terjed el sze-
retett hazánk fölött.

A Freisinnige Zeitung II. Vilmos csá-
szár tdrözli és azt mondja róla, hogy ed-
digi élete a Hohenzollernek ősrégi szokása
szerint, csak előkészült volt a béke és há-
boru idején betöltendő hivatására. A trón-
utód születését követő napon boldogult atyja
megfogadta, hogy fiát ugyanolyan érzelmek
szerint fogja nevelni, melyek őt magát há-
zajához fűzik. Az új trónutódnak engedje
meg a sora, hogy teljessé és tökéletessé le-
gyen abban, a mire felejtethetetlen atyja tö-
kedett és népe töle remélt, de a mit a
súlyos végzet teljesedni nem engedett.

Legujabb posta.

A szerb válság. A „Neue Freie
Presse“-nek jelentik királyi ukáz által több
törzs- és főtiszt feyelműi uton, rendelkezési
állapotba helyeztetett. Az így megrendszá-
bályozott tisztek oroszofli és a panszláv ten-
denozák terjesztői voltak a hadseregben.
Irányadó körökben késégre vonják, hogy
M i l á n király a metropolita lemondását
elfogadni fogja.

A „Nord“ delegációk megnyitása-
ról. A „Nord“ pétervári levele egészen meg-
van lepte a békés hang által, mely a dele-
gációkat megnyitó királyi beszéden, vala-
mint Smolka és Tisza gróf beszédén vég-

vonul, A levelező úgy vélekedik, hogy ilyen
beszédök élénk ellentétet képeznek azsal a
hanggal, mely utóbbi időben a magyar és
osztrák lapokban uralkodott, a minék oka
inkább a nemzetközi helyzetben beállt for-
dulásban, semmint a budapesti és a bécsi
államférfiak gondolkodásában keresendő. Fe-
renoz József császár és király beszédét és
abban az utalást Európa bizonytalan hely-
zetét illetőleg, azt írja a levelező, hogy ez a
bizonytalanság semmiesetre sem tudandó
az Oroszország tartozkódó politikájának, ha-
nem igenis azon óriási katonai előkészüle-
teknek és annak a gyöngye biztosítéknak,
a mit a főnálló szerződésnek nyujtanak.

„ARADI KÖZLÖNY“

(Megjelen minden nap.)
Előfizetési feltételei.
Helyben házhoz hordva:
Egy évre 12 frt — kr
Fél évre 6 „ — „
Negyed évre 3 „ — „
Egy hóra 1 „ — „
Vidékre szétküldve:
Egy évre 14 frt — kr
Fél évre 7 „ — „
Negyed évre 3 „ 50 „
Egy hóra 1 „ 20 „

Vidéki t. előfizetőink kérjük, hogy
az előfizetési díjakat a mielőbb
beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap
pontos expedicióját fennakadás nélkül tel-
jesíthessük.

„Aradi Közlöny“

kiadóhivatala.

NAPTÁR.

Junius 18. Hétfő. Romai katolikus naptár:
Márk. és M. Prot. naptár: Arnulf. 6557 orosz
naptár: (Junius 6.) Bezsar. Nap két óra 1
perczor, nyugszik 8 órakor.
— A „Kölcsey könyvtár“ kedden és szombaton
délután 3—4 óránteken délelőtt 11—12 óra közt
használható.

HIREK.

Arad és vidéke.

Kirják György t.

Arad város közéletében ismét nehéz
gyász van. Kirják György tegnapi
hajnali 5 órakor meghalt. A boldogult
igaz hazafisága, munkássága, feddellen jel-
leme és valódi önzetlensége által polgártár-
sainak küzbeclésletét élvezte életében.

Hevesmegye, hol a boldogult született,
egy Temesmegyei hol majd mint a Gyulay
grófk tisztartója, majd pedig mint megyei
számvevő sokáig működött, valamint a Ra-
d m e g y e, hol az utóbbi idő alatt el-
foglat állásánál fogva, számtalanszor meg-
fordult s különösen a R a d v á r o s a,
hol a legutóbbi évtized óta állandóan la-
kott, gyászolják igazán.

Itt mindenütt tipikus magyar alkaj-
nál fogva s igaz őszintesége által közse-
retetnek örvendett. Ha visszapillantunk
életének pályafutására, akkor valóban el-
mondhatjuk, hogy ő igazán érvényesítette
a költő szavát: „Minden pályá dicső, ha be-
lőle hazára kerül fény,“ mert előtte min-
dig csak a magyar nemzetiségi eszmének
minél jobban leendő fejlesztése lebegett.

Mint alig 19 éves ifjúsú a szabadság-
harcz mezején látjuk, hol bátor és hő-
stetteivel jó példát mutatva bajtársainak és
zsidánti elismerés jutulól rövid idő alatt
Kossuth által személyesen egy Debreczen-
ben történt kiküldetése alkalmával száza
dosi rangra emeltetett.
Később a Bach-korszak alatt Heves
megyében viselt megyei esküdt és szolgál-
bírói állásában a magyarosodás tekintet-
ben nagy erélyt fejtett ki. A 60-as évek
elején Gyulay grófnak murányi birtokára
jutott mint tisztartó, honnan nem sokára
mint számvivő Temesmegyei szolgálatába
lépett; itt buzgó hivataloskodása által oly
népszerűségre tett szert, hogy midőn az I.
magyar ált. biztosító társaság 1868-ban te-
mesvári főigénykösséget újá szervezte, ő
lett a nagybirtokosság részéről mint kár-
becslő felügyelő ajánlatba hozva. 1879-ben
ugyanazon társaságban Aradon lett átlé-
lyeztetett, majd a Gusztáv akkori
főig. s a legelő. Gy. t. n. ő lett az igazgató

